

Спомени за Димитър Добрев от Петър Бърнев

Подробни данни за доц. Добрев и списък на публикациите му има в статията ми “Димитър Добрев” в сборника “Български математици” (“Народна просвета”, София, 1987). Спомени за Д.М. Добрев от А. Ескенази, Р. Киркова, Бл. Сендов, Л. Илиев, В. Спиридонов има в книгата “Звездните мигове” на Димитър Шишков (ТАНГРА, София, 2002).

Д. Добрев имаше много добра математическа подготовка и беше ценител на математиката. Като многогодишен ръководител на Изчислителния център на института той работеше много енергично и неуморно за да осигури денонощната експлоатация на центъра, качествено изпълнение на всички задания. Трябва да се отбележи, че работата на изчислителния център (който експлоатираше първоначално голямата машина “Минск-2”, след това “Минск-32”, немската “ЕС-1040”,

както и миникомпютъра СМ-4 и някои други устройства) изискваше координирането на работата по поддържането на техниката в изправност, дейностите на операторите, на перфораторите, взаимодействието с потребителите, снабдяването и техническото обновление. Доц. Добрев се справяше с всичко това като същевременно ръководеше една от основните научни секции на института, преподаваше информатика в Софийския университет, а продължително време беше поел и задълженията на заместник директор на Института по математика с ИЦ. Той работеше неуморно, пръв идваше и последен си отиваше, но се справяше много добре с всички тези дейности.

И не само това. Д. Добрев беше незаменим организатор на множество международни и национални научни срещи (II и III конгреси на Българските математици, редица международни конференции, заседания на международни групи), грижеше се за мнозина от гостуващите чужденци и вършеше редица други работи. Решаващ е неговия принос при построяването и обзавеждане на сегашната сграда на Института (блок 8 в комплекса на БАН на 4-ти км).

Доц. Добрев, заедно с доц. Кирил Дочев (ръководител на секцията по алгебра) проявиха далновидност и създадоха съвместен семинар по теория на кодирането. Този семинар позволи да се формират и израстнат първокласни специалисти в тази област – резултат, с който може да се гордее и Института по математика и българската наука.

Д. Добрев беше дисциплиниран, скромен, много възискателен и към другите и към себе си и изключително работлив. Готов беше за всякаква, дори нискоквалифицирана работа, подпомагаща дейността на Института – пренасяше материали, с личната си кола посрещаше, изпращаше и развеждаше чужденци, а и българи. Пазеше грижливо имуществото на изчислителния център, грижеше се материалите (хартия, перфокарти и т.н.) да се изразходват пестеливо.

Увлечен в множество дейности, спомагащи за възхода на Математическия институт и на информатиката в България, доц. Добрев не се стремеше към лична научна кариера. Поне два пъти в ръководството на Института беше поставен въпроса да му бъде обявен конкурс за професура, но той категорично отказваше.

Преди да се пренесем в сегашната ни сграда с доц. Д. Добрев работехме двамата в една стая на IV етаж в сегашната сграда на Химическия факултет. Бюрата ни бяха едно срещу друго, често разговаряхме и обсъждахме различни въпроси. Независимо, че схващанията ни по някои въпроси се разминаваха, ние се отнасяхме с голямо взаимно уважение, подпомагахме се в работата си и знаехме, че можем да разчитаме на другия.

Спомням си неговата остра реакция, когато в края на семестъра един студент (от потока на който той преподаваше) влезе в стаята ни, насочи се към мен, като ми каза “Доцент Добрев, моля ви да ми

разпишете книгата, че съм присъствал през семестъра, защото не успях да ви я дам на последната лекция”.

Спомням си също реакцията му когато той решаваше с “Минск-2” една оптимизационна задача, поставена от един български аспирант в СССР. Аспирантът търсеше как да се смесят различни железни руди (мисля, за комбината “Кремиковци”, така, че да се получи смес с определено от него по-високо съдържание на полезните компоненти и с по-малко вредни компоненти. Аспирантът многократно сменяше различни параметри, но естествено от смесване на нискокачествени руди не можеше да се получи висококачествена. Доц. Добрев се опита да му обясни по-нагледно, че това което аспиранта иска е невъзможно да се получи, както не може от смесване на ракии с 30 и 40 градуса да се получи ракия от 50 градуса. Но безуспешно. Тогава, като си мислеше, че ще го убеди, доц. Добрев премахна ограниченията количествата от различните руди в сместа да са положителни и се получи решение – смес с желаното от аспиранта съдържание, но количествата на някои от смеските бяха отрицателни. Доц. Добрев тържествуващо му показва отпечатъка с решението (това ставаше в стаята в която двамата работехме), като мислеше, че с това въпроса приключва. Но за наше учудване, аспирантът много се зарадва взе отпечатъка (за да го приложи в дисертацията си) и каза “Ето, че се получи решение, разбира се отрицателните количества нямат физически смисъл, затова ще взема абсолютната им стойност”. След време доц. Добрев ми каза, че научил, че той защитил успешно дисертацията си в СССР.

С доц. Добрев многократно сме били командировани едновременно в чужбина, пътували сме заедно и често са ни настанявали в обща стая. Благодарение на неговата коректност, опитност и компетентност съвместните ни командировки бяха не само успешни, но и приятни.

По време на командировките ни ставаха различни забавни случки. Веднъж в хотел “Россия” в Москва, в стаята ни се повреди и загасна осветителното тяло. Ние се обадохме в рецепцията и след малко дойде техник, който без да погледне какво е състоянието под абажура, извади от джоба си електрическа крушка и се опита да я навива, разнесоха се силни искри, всичко угасна. Доц. Добрев се възмути искрено от некадърността на техника. При командировката ни във Виетнам през 1979 г. за да участваме в конференция и в заседанието на КНВВТ, той, без да има изключителен ръст, се оказа най-висок от българските представители, поради което всички виетнамци го заглеждаха и се събираха около него – те смятаха, че важноста на човека зависи от ръста му.